

ВЗАЄМОДІЯ КОРПОРАЦІЙ ТА УРЯДІВ ЗА УМОВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ КОРПОРАЦИЙ И ПРАВИТЕЛЬСТВ
В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ****INTERACTION OF CORPORATIONS AND GOVERNMENTS UNDER
THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION**

***Анотація.** Розкрито особливості функціонування корпорацій в умовах глобалізації світової економіки. Проаналізовано напрями стратегічного впливу корпорацій на світову економіку. Встановлено, що корпорації постійно трансформуються з урахуванням вимог глобального конкурентного простору.*

***Аннотация.** Раскрыты особенности функционирования корпораций в условиях глобализации мировой экономики. Проанализированы направления стратегического влияния корпораций на мировую экономику. Установлено, что корпорации постоянно трансформируются с учетом требований глобального конкурентного пространства.*

***Abstract.** Peculiarities of corporations in a globalized world economy have been disclosed. The strategic directions of corporations influence on the global economy have been analyzed. The author found that corporations are constantly transforming to meet the requirements of global competition space.*

Домінування корпоративної форми організації підприємництва створює реальні передумови для динамічного розвитку національної економіки. Новітні тенденції формування та функціонування корпорацій відображають закономірності розвитку світової економіки. Формування великих корпорацій не тільки дозволяє нівелювати недоліки трансформаційних процесів. Інституційною формою закріплення глобалізації є зростання ролі саме транснаціональних корпорацій, оскільки вони мають переваги над національними суб'єктами внаслідок ефекту масштабу, можливостей використання результатів науково-технічного прогресу тощо. Поступово деякі з цих корпорацій перетворюються у глобальні, тому що володіють необхідними для такого статусу не тільки масштабами діяльності, а й якісними ознаками — світовими торговельними марками, висококваліфікованими кадрами та конкурентною бізнес-моделлю. Однак практика засвідчує, що діяльність таких корпоацій чинить неоднозначний вплив на країни інвестування. До того ж реальних контурів набувають ризики втрати національного контролю над стратегічними активами цих країн та їх перехід під контроль корпорацій з інших держав. У цьому зв'язку доволі часто загострюються відносини між державними органами та корпораціями [2, с. 23—26].

На шляху поглиблення міжнародних економічних відносин однією з найважливіших залишається діяльність корпорацій, розширення якої відбувається перш за все внаслідок горизонтальної та вертикальної корпоративної інтеграції шляхом міжнародного злиття та поглинання підприємств. Сприяють цим процесам і перетворення, спрямовані на лібералізацію, приватизацію та впровадження передових технологій, а також можливість скорочення витрат виробництва через здешевлення складових собівартості продукції, використання ефекту синергії від об'єднання виробничих потужностей і відкриття нових ринків за географічною ознакою.

Перетворення глобальної економічної системи значною мірою проявляються у процесах концентрації капіталу й виробництва, які набувають характеру глобальної монополізації. Ця тенденція сучасного розвитку є, з одного боку, причиною, а з іншого — наслідком посилення ступеня міжнародної монополізації. Будучи базисом глобальної інтеграції, вона набуває свого концентрованого втілення перш за все у формуванні у межах сучасних транснаціональних структур глобальних виробничих мереж і каналів взаємодії національних економік, розширенні суб'єктного складу процесу монополізації та створенні нових інститутів його регулювання. Зміст міжнародної монополізації капіталу визначається пануванням кількох десятків найбільших корпорацій, які перш за все через злиття та поглинання зосереджують під своїм контролем величезні масштаби виробництва, активів, сировини, робочої сили та технологій [4, с. 122—128].

Унаслідок глобальної кризи поширилося розуміння необхідності якісної зміни ролі держави в економіці. Криза наочно продемонструвала неефективність стандартних макроекономічних регуляторів як для запобігання накопиченню системних суперечностей перед кризою, так і для досягнення пожвавлення у післякризовий період. Світовий досвід показав, що ефективні важелі здійснення державної політики зміщуються в інституційну сферу, а саме ведення діалогу, державно-приватне партнерство, створення інституційної інфраструктури ринків тощо.

* УМАНЦІВ Юрій Миколайович / Юрий УМАНЦЕВ / Yurii UMANTSIV - д.е.н., професор кафедри економічної теорії та конкурентної політики Київського національного торговельно-економічного університету, markov8@ukr.net

Слід звернути увагу на те, що у США, наприклад, державна допомога у ході подолання наслідків глобальної кризи була виділена таким корпораціям, як General Motors і Chrysler. Банкрутство першої з них призвело б до закриття сімдесяти заводів і втрати робочих місць двадцятьма тисячами працівників. Допомога з боку Федерального уряду США склала близько 50 млрд дол. Натомість під його контроль перейшло більше, ніж 60 % акцій General Motors. Загалом тільки на підтримку автомобільної промисловості американським урядом було виділено 100 млрд дол. [1, с. 59—60].

Корпорації стають опорою для здійснення стратегічного планування. Раціональний баланс між антимонопольними заходами, обмеженнями діяльності корпорацій та їх підтримкою є неодмінною умовою довгострокової промислової політики. Антимонопольний комітет України (АМКУ) щороку ухвалює кілька тисяч рішень, однак рівень монополізації української економіки зростає. Це свідчить про те, що АМКУ доволі часто зосереджує свою увагу на другорядних проблемах. Очевидно, що йому слід більшою мірою переорієнтуватися на ті справи, які даватимуть більший ефект для розвитку конкуренції в економіці України.

Голова АМКУ Ю. Терентьев відстоює думку про те, що для ухвалення більш виважених та обґрунтованих рішень суб'єкти господарювання зобов'язані вказувати своїх кінцевих бенефіціарів. Однак у зв'язку з тим, що, наприклад, Антимонопольний комітет розглядає протягом року понад тисячу заяв на концентрацію, доводиться констатувати, що іноді компанії вказують певного сумнівного бенефіціара або не вказують його зовсім. У практиці АМКУ є приклади, коли компанія — потенційний покупець певного активу з умовним статутним фондом у кільканадцять доларів ділила їх між такою ж кількістю акціонерів. При цьому виходило, що кожен із них володіє часткою, що є меншою за 10 %, а отже й суттєвого контролю не має жоден з них [3].

Посилення глобальної економічної нестійкості актуалізує проблему забезпечення збалансованості між процесами лібералізації переміщення капіталу та забезпеченням наддержавного регулювання основних структурних пропорцій обміну, а тому правила та норми господарської поведінки потребують суттєвої модернізації.

Література

1. Внутрішній ринок і торгівля України: структурно-інституціональна трансформація монографія / В.Д. Лагутін, Ю.М. Уманців, А.Г. Герасименко та ін.; за ред. В.Д. Лагутіна. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015 — 432 с.
2. Гриценко А. Політична економія розділено-спільного світу: історія і сучасність / А. Гриценко // Економічна теорія. — 2015. — №3. — С. 14—29.
3. <http://gazeta.dt.ua/macrolevel/glava-amku-zavdannya-antimonopolnogo-komitetu-ne-borotba-z-oligarhami-a-zahist-konkurenciyi-.html>
4. Столярчук Я. М. Глобальні асиметрії економічного розвитку: монографія / Я. М. Столярчук. — К.: КНЕУ, 2009. — 302 с.

УДК 339.9 : 332.05

Олександр ФЕДІРКО *

ПЛАТФОРМНА ПОЛІТИКА ЯК ЗАСІБ СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ЄС

ПЛАТФОРМНАЯ ПОЛИТИКА КАК СРЕДСТВО СТИМУЛИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ ЕС

PLATFORM POLICY AS A MEANS OF FOSTERING THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF THE EU REGIONS

***Анотація.** Розглянуто концептуальні засади формування нової платформної моделі регіональної інноваційної політики ЄС. Розкрито основні цілі, завдання та суб'єктний склад європейських технологічних платформ.*

***Аннотация.** Рассмотрены концептуальные основы формирования новой платформенной модели региональной инновационной политики ЕС. Раскрыты основные цели, задачи и субъектный состав европейских технологических платформ.*

* **ФЕДІРКО Олександр Анатолійович / Александр ФЕДИРКО / Oleksandr FEDIRKO** — к.е.н, доцент кафедри європейської інтеграції, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», e-mail: alfedirko@gmail.com